

**Főmagasságu Bíbornok Érsek Úr!
Legkegyelmesebb Úram!**

Az őskornak tanulmányozásánál igen gyakran megtörténik hogy phantastikusnak tetsző eszmefuttatásokhoz jutunk s innen jön talán, miszerint gondtalan ifjuságom legdrágább emlékeivel is olykor ábrándos eszmék merülnek fel lelkem világában s úgy képzelem: mintha ama kornak eszményi magasztos alakjaival most is csak folytatnám az eszmecseréket!

Igy vagyok jelenben, midőn az 1858-ik évnek Augustus 21-ik ünnepére emlékszem s eszembe jut, hogy családom e napon volt oly szerencsés szegény házában vajda-Hunyadon bemutatni hódoló tiszteletét Főmagasságodnak, ki akkor Hátszeg vidékének virágitól gyűjtött gazdag zsákmányával hazatérő útjában asztalunknál vette ama Bécsből érkezett örömhírt miszerint Szent István koronájának örököse született, s minthogy ekkor kőrünkben is úríté volt első poharát a császári királyi koronaherceg egészségére.

Ha ezen magasztos eseményhez ama napokban fűzöm a hiu reményt, hogy a magas ház eme fénysugára áldást áraszthatand egykor igénytelenségemre, megengedhető lett volna; de hogy én jelen soraimbanadjak kifejezést ily ábrándos gondolatnak: megbocsáthatlan.

A korona herceg házassága alkalmából minden valószínűséggel magyar felolvasónő is vétetik fel szolgálattelévő személyzetbe; ha igen? Akkor úgy képzelem hogy ez lehet azon állomás, melynek megfelelni talán képes volnék s melynek elnyerhetése által merész ohajtásim netovábbjához juthatnék, még pedig meggyőződésem szerint egyedül csakis legkegyelmesebb pártfogása által Főmagasságodnak, ki iránt hatványozza máig minden alkalommal ama kitüntető figyelmét, kegyét és szeretetét az uralkodo család.

Ha az említett állomásra talán méltobb nálamnál nem jelentkezne és hajlott korom s becsületben lefolytatott

napjaimat elég érdemnek kegyeskednék ítélni arra, hogy a benyújtandó névjegyzékre igénytelen nevemet a Ferenczy Idára nézt oly szerencsés hetedik számú helyre Főmagasságod jegyezze be, akkor tudom célhoz jutok kétségkívül!

De útközne legyőzhetetlen akadályokba ezen ábrándos ohajtásom kivitele, vagy ne bizonyulna elég üdvösnek az, akkor legyen elég kegyes Eminentiád engemet ezért elnem ítélni és csak úgy küldeni tapasztalt változhatlan magas kegyéből kifolyó atyáskodó elnézésivel neken arra bocsánatját, mint midőn tévelygő hive lelki atyjának tördelmesen bevalotta hű törekvésit, hogy alkalma ne lehessen senkinek magát mulathatni ezen álomszerű ködfátyolképnek széteszlésán, miről még családom tagjainak sem regéltem semmit.

Engedje most Főmagasságod hogy egyidejűleg egy rövidke jelentést tehessek azon fényes eredményről, a melyben - a közelebbről Berlinbe lefolyt anthropologiai nagygyűlések tartalmára, hova meghívattam, magammal vitt s - kiálított nevezetesebb leleteim vezettek; holis azoknak becsét, valódi értékét akartam megtudni külföld legjelesebb ősrégészeitől, tapasztalván hogy tudosaink az őskor tanulmányozásával Pesten nem igen foglalkoznak.

A Berlinben jelen volt hírneves egyptológus Brugsch bey, Troja ünnepezt ásatoja Schliemann és Virchow együttesen azt nyilvánították: hogy leleteim új korszakot alkotva, új és fényes világot vettnek az őskor tanulmányozására; s így a miről a történelem addig csak emlékezett, hogy hazánkat egy thrak fajú nép is lakta egykor, ennek megállapítására gyűjteményem leletei nyújtják az első, addig ismeretlen bizonyítékokat.

Brugsch bey agyag bálványocskáimat valóságos penateseknek nyilvánította, felette nagy becsét ad nekik s mert hasonlokot eddig csak a phrygiai Troja, Misia pergamonja és az ősi Aeolia Olympia tartományának történelem előtti culturrétegei adtak, valamint hogy ama következtetéshez jutott Schliemann a mint ezt nekem ott nyilvánította hogy sajto alatt levő „Ilios” című művében adataimat tárgyalva megállapíthatja miszerint Dacia - ezen telepek őslakói: Troja thrak népének ugyan azon egy törzséből volt. (Talán a dak-getak, kikről azt is

feltehetően, hogy amazokkal egy nyelvet beszéltek és egy vallást tartottak, említett leleteink azonossága folytán.)

Őszinte örömet okozott nekem, hogy a nagy Németország rendkívüli műbecscsel bíró remek kiállítására mellett kis hazám földje nyújtotta a német anthropologusok XI nagygyűlés tudósainak a külföld előtt is eddig ismeretlen egészen új adatokat e téren s nem különben az, hogy ezen tudósok közül tavaszra többen ígérték eljönni gyűjteményemet, lelhelyeivel tanulmányozni.

Addig is monografiam német és francia kiadását tették kötelességemé a minek átdolgozásával jelenben foglalkozom.

És most midőn soraim végén vagyok, ismételten esdem legyen kegyes nekem megbocsájtani hogy drága idejét elraboltam Főmagasságodnak, ki folyton a jötettek gyakorlatában él és élni fog örökké.

Magas kegyét jóvómre esdve, felette boldog, midőn állandó hódolatát bemutatthatja Főmagasságodnak

Szászváros XI/28 - 1880

legalázatosabb szolgálója
Torma Zsófia